

Бездітко Т. О.

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНИ

Проблема шляхів і способів демократичної консолідації в незалежних державах тісно пов'язана із становленням громадянського суспільства. Воно є підґрунтям і виявом свободи, свідченням спроможності демократії формальної перетворитися на демократію реальну.

Під громадянським суспільством розуміють складний комплекс добровільних організацій громадян, що працюють в публічному просторі, діяльність яких спрямована на реалізацію певного спільного блага або законного інтересу. Громадянське суспільство передбачає інституційний складник і не може існувати без нього.

Громадянське суспільство в незалежній Україні існує лише на етапі зародку. Відсутність демократичних традицій нашої держави обумовлює той факт, що громадянське суспільство має створюватись на "голому місці". З цього випливає теза: сучасне громадянське суспільство на Україні повністю реально лише в перспективі. Лише ініціативні й компетентні громадяни підтримують динамічну будівлю сучасної політичної системи. Слабкість громадянського суспільства в Україні пояснюють такі фактори: 1) невдачі перших кроків демократизації суспільства; 2) значні риси прояву авторитарного характеру правління; 3) ментальність українського народу тощо.

Можна виділити такі перешкоди на шляху до формування повноцінного громадянського суспільства в Україні, як: відсутність середнього класу громадян, бідність широкого загалу, низький рівень політичної культури тощо. Становленню ж інститутів громадянського суспільства сприяють потреби суспільства в реалізації професійних, аматорських та інших громадських інтересів.

Отже, громадянське суспільство в Україні поки що не заявило про себе як центр сили, з яким би мусили рахуватися владні структури, не стало противагою владі. Заважають вкорінені у масовій свідомості стереотипи тоталітарного минулого, у тому числі й персоналістські орієнтації більшої частини людей; їх сподівання на те, що порятунок прийде від «сильного лідера» і, як наслідок, – вичікувальна позиція замість громадянської активності. Загалом, можна сказати, що структурні (інституційні) зміни поки

що не перейшли на культурний рівень і не сформували особистість, здатну захищати свої власні і суспільні інтереси та бути опорою демократії.

Робота виконана під керівництвом доц. кафедри українознавства і політології
Кашаби О. Ю.